Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA KOMUNIKACJI.

Rok XXI. Warszawa, 30 maja 1939 r. Nr 20.

SPIS TREŚCI:

CZĘŚĆ A.

Dział Ogólny i Osobowy.

DZIAŁ OGÓLNY I OSOBOWY.

104.

Okólnik Ministerstwa Komunikacji z dnia 8 maja 1939 r. nr 42 o wykonaniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym.

I. Przepisy o ubezpieczeniu społecznym.

1. Ubezpieczenie społeczne pracowników kolejowych i sposób zgłaszania ich do ubezpieczenia normują następujące przepisy:

a) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. nr 106, poz. 911) w brzmieniu obowiązującym, nazywane w dalszym ciągu niniejszego okólnika — rozporządzeniem,

b) ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. nr 51, poz. 396) w brzmieniu obowiązującym, nazywana w dalszym ciągu niniejszego okólnika — ustawą,

c) rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 28 grudnia 1933 r. w porozumieniu z Ministrem Komunikacji o przekazaniu Kasie Emerytalnej dla robotników Kolei Państwowych w b. dzielnicy pruskiej w Poznaniu wykonywania w zastosowaniu do członków tej Kasy czynności Zakładu Ubezpieczenia Emerytalnego Robotników (Dz. U. R. P. nr 103, poz. 817), nazywane w dalszym ciągu niniejszego okólnika — rozporządzeniem o Kasie Emerytalnej,

d) ordynacja ubezpieczeniowa Rzeszy w brzmieniu, nadanym ustawami Sejmu Śląskiego, nazywana w dalszym ciągu niniejszego okólnika — ordynacją ubezpieczeniową,

e) statut Kasy Emerytalnej dla robotników Kolei Państwowych w b. dzielnicy pruskiej, nazywany w dalszym ciągu niniejszego okólnika — statutem,

f) rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 28 grudnia 1933 r. o sposobie dokonywania zgłoszeń w zakresie ubezpieczeń społecznych i kontroli czynności pracodawców (Dz. U. R. P. nr 103, poz. 818), w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 stycznia 1938 r. (Dz. U. R. P. nr 12, poz. 84), nazywane w dalszym ciągu niniejszego okólnika — rozporządzeniem o dokonywaniu zgłoszeń.

2. Oprócz wyżej wymienionych, obowiązują w zakresie ubezpieczeń społecznych jesz-

cze inne przepisy, które, w miarę potrzeby, będą w niniejszym okólniku powołane i wyjaśnione.

3. Podział pracowników przedsiębiorstwa P. K. P. ze względu na rodzaj stosunku służbowego reguluje okólnik Ministerstwa Komunikacji nr 17 z dnia 8 stycznia 1938 r. (Dz. Urz. M. K. nr 16, poz. 176).

4. Na podstawie powołanych przepisów Ministerstwo Komunikacji zarządza i wyjaśnia co następuje:

II. Umowni pracownicy umysłowi.

1. Pracownicy umysłowi, nieobjęci rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników P .K. P. (Dz. U. R. P. nr 9, poz. 74) w brzmieniu obowiązującym, zatrudnieni na podstawie umowy o pracę podlegają na całej sieci P. K. P. ubezpieczeniu w Z. U. S., unormowanemu rozporządzeniem, a mianowicie:

a) ubezpieczeniu na wypadek braku pracy,

b) ubezpieczeniu emerytalnemu (na wypadek niezdolności do wykonywania zawodu, na starość i na wypadek śmierci).

Ubezpieczenie tych pracowników na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej (ubezpieczenie wypadkowe) normuje ustawa.

Ubezpieczenie pracowników umysłowych, na wypadek choroby i macierzyństwa (ubezpieczenie chorobowe) normuje na całym obszarze Państwa, z wyjątkiem Górnego Śląska — ustawa, a na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego — II księga ordynacji ubezpieczeniowej.

2. O tym, czy dany pracownik ma charakter pracownika umysłowego w rozumieniu rozporządzenia, rozstrzyga rodzaj spełnianych przez niego czynności (art. 3 rozporządzenia), a nie zawarta z nim umowa (np. na warunkach, unormowanych w przepisach o umowie o pracę robotników).

III. Umowni robotnicy (pracownicy fizyczni).

1. Umowni robotnicy nieobjęci przepisami emerytalnymi dla pracowników P. K. P., zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, podlegają ubezpieczeniu w Z. U. S., unormowanemu ustawą, w następującym zakresie:

a) na wypadek choroby i macierzyństwa (ubezpieczenie chorobowe),

b) na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej (ubezpieczenie wypadkowe),

c) na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wszelkich przyczyn (ubezpieczenie emerytalne).

2. Do czasu likwidacji Kasy Emerytalnej dla robotników K. P. w b. dzielnicy pruskiej pracownicy stali (ust. (2), pkt 2 okólnika M. K. nr 17 — Dz. Urz. M. K. nr 16, poz. 176 z 1938 r.) i umowni robotnicy zatrudnieni na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego, w granicach obowiązujących do dnia 31 marca 1938 r., podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu w wymienionej Kasie, jeżeli w dniu 31 grudnia 1933 r. byli w niej ubezpieczeni, a ubezpieczeniu wypadkowemu — w Z. U. S. Ubezpieczeniu w Z. U. S. na wypadek choroby i macierzyństwa podlegają z pośród wyżej wymienionych pracowników tylko umowni robotnicy, gdyż pracownicy stali objęci są rozporządzeniem Ministra Komunikacji z dnia 14 kwietnia 1934 r. nr S. I. 2/11 (Dz. Urz. M. K. nr 15, poz. 80).

3. Pracownicy, zatrudnieni na obszarach, wskazanych pod 2, zaliczeni w poczet stałych po dniu 1 lutego 1934 r., nawet jeżeli poprzednio podlegali ubezpieczeniu w Kasie, objęci są — od chwili zaliczenia — kolejowymi przepisami emerytalnymi, wobec tego nie podlegają w ogóle obowiązkowi ubezpieczenia.

4. Do czasu likwidacji Kasy Emerytalnej dla robotników K. P. w b. dz. pruskiej umowni robotnicy oraz pracownicy zaliczeni w poczet stałych (ust. (2), pkt 2 okólnika M. K. nr 17 — Dz. Urz. M. K. nr 16, poz. 176 z 1938 r.) przed dniem 1 lutego 1934 r. zatrudnieni na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego, podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu w Kasie Emerytalnej, a ubezpieczeniu wypadkowemu w Z. U. S. Pracownicy, zatrudnieni na tym obszarze, a zaliczeni w poczet stałych po dniu 1 lutego 1934 r., objęci są kolejowymi przepisami emerytalnymi.

5. Umowni robotnicy zatrudnieni na obszarze wskazanym pod 4, podlegają ubezpieczeniu chorobowemu na podstawie II księgi ordynacji ubezpieczeniowej we właściwych kasach chorych.

IV. Praktykanci.

1. Praktykanci odbywający bezpłatną służbę przygotowawczą, i objęci kolejowymi przepisami emerytalnymi, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia.

2. Praktykanci, będący uczniami szkół zawodowych i akademickich, zatrudnieni wyłącznie w celu praktycznego przysposobienia się do swego zawodu według przepisów ustawowych lub danej uczelni (np. studenci politechniki itp.) podlegają ubezpieczeniu tylko od nieszczęśliwych wypadków i choroby zawodowej (art. 6, ust. (3), pkt 3 ustawy oraz art. 5, ust. (1), pkt 9 i art. 6, ust. (1), pkt 1 rozporządzenia).

V. Ograniczony obowiązek ubezpieczenia.

1. Lekarze i lekarze dentyści oraz studenci państwowych szkół akademickich i innych szkół wyższych, wymienionych w § 2 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 8 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. nr 50, poz. 482), zatrudnieni na P. K. P. na podstawie umowy o pracę, podlegają tylko obowiązkowi ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego (art. 1, pkt 1 i pkt 2, lit. d ustawy), natomiast od obowiązku ubezpieczenia na wypadek braku pracy i emerytalnego (art. 1 rozporządzenia) mogą być zwolnieni na własne żądanie.

2. Ubezpieczeniu chorobowemu (art. 1, pkt 1 ustawy) nie podlegają pracownicy, których wynagrodzenie miesięczne przekracza kwotę 725 zł, jednak obowiązek ubezpieczenia powstaje na nowo w tym miesiącu, w którym ich wynagrodzenie spadnie poniżej tej normy.

VI. Brak obowiązku ubezpieczenia.

Nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia:
- a) osoby, z którymi zawarto umowę o dzieło, np. którym za ściśle określonym umówionym wynagrodzeniem, powierzono wykonanie prac przy przeładunku wagonów w przypadku zapalenia lub zagrzania osi wagonu, przewozu podróżnych samochodem lub końmi w razie przerw w ruchu,
- b) pracownicy przedsiębiorców, wykonywujących na kolejach roboty stałe lub okresowe (np. roboty budowlane, prace w magazynach celnych, czyszczenie wagonów itp.), gdyż ci winni być ubezpieczeni przez przedsiębiorców,
- c) numerowi, korzystający z prawa zarobkowania na terenie kolejowym i obowiązani wzamian za to do pewnych określonych świadczeń na rzecz P. K. P. Reskryptem Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 17 maja 1934 r. nr 107/Un zostali oni dopuszczeni do dobrowolnego ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa.

VII. Wykonywanie czynności, związanych z ubezpieczeniem.

Wszelkie czynności związane z ubezpieczeniem pracowników wykonują:
- a) dyrekcje okręgowe kolei państwowych i inne urzędy P. K. P. podległe bezpośrednio Ministerstwu Komunikacji—odnośnie do pracowników, zatrudnionych w centrali d. o. k. p. (urzędach P. K P.),
- b) jednostki służbowe, podległe bezpośrednio d. o. k. p. (oddziały i inne) — odnośnie do wszystkich pracowników podległych tym jednostkom,
- c) zawiadowcy większych wykonawczych jednostek służbowych na podstawie specjalnego upoważnienia dyrektora K. P. odnośnie do pracowników zatrudnionych w tych jednostkach.

Wymienione wyżej dyrekcje okręgowe kolei państwowych, urzędy P. K. P. podległe bezpośrednio Ministerstwu Komunikacji i jednostki służbowe będą nazywane w dalszym ciągu niniejszego zarządzenia — „urzędami P. K. P.".

VIII. Zgłaszanie do ubezpieczenia.

1. Sposób dokonywania zgłoszeń w zakresie ubezpieczeń społecznych i uiszczania składek normuje rozporządzenie o dokonywaniu zgłoszeń, którego przepisów należy przestrzegać przy dokonywaniu omawianych zgłoszeń. Ponadto należy się kierować wskazówkami, podanymi w dalszym ciągu niniejszego okólnika.

2. Urzędy P. K. P. dokonują zgłoszeń na przepisanych formularzach, stanowiących załączniki do rozporządzenia o dokonywaniu zgłoszeń, a dostarczonych przez ubezpieczalnie społeczne. Wszystkie rubryki w odpowiednich formularzach należy wypełniać czytelnie.

3. Urzędy P. K. P. obowiązane są zgłosić do właściwej ubezpieczalni społecznej lub jej oddziału indywidualnie na formularzu nr 1 każdego przyjętego pracownika, podlegającego ubezpieczeniu, bez względu na to czy był już poprzednio ubezpieczony, w ciągu 7 dni, a jeżeli siedziba urzędu P. K. P. znajduje się poza siedzibą ubezpieczalni lub jej oddziału — w ciągu 10 dni od dnia powstania obowiązku ubezpieczenia.

Od zasady tej mogą być stosowane następujące wyjątki przy zgłaszaniu umownych robotników:

a) Można nie zgłaszać indywidualnie do ubezpieczenia w ogóle umownych robotników, których zatrudnia się w wyjątkowych przypadkach na czas zgóry określony do 6-ciu dni w jednym miesiącu, dla których praca najemna nie stanowi głównego źródła utrzymania (robotnicy zatrudnieni dorywczo przy różnych specjalnych doraźnych pracach kolejowych jak np. przy uprzątaniu śniegu, przeładunkach towarowych itp.). Ta grupa pracowników — zgodnie z art. 6, ust. (3), pkt 5 ustawy — podlega tylko ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 1, pkt 2, lit. a ustawy).

Przy zgłaszaniu tej grupy pracowników mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 19 lipca 1935 r. o tzw. zgłoszeniach zbiorowych (Dz. U. R. P. nr 54, poz. 355).

Na podstawie tych przepisów urzędy P. K. P. obowiązane są w terminie do końca pierwszego miesiąca każdego kwartału kalendarzowego przesłać właściwym ubezpieczalniom społecznym na przepisanych formularzach (w od-

powiednie wzory formularzy winny urzędy P. K. P. zaopatrywać się w ubezpieczalniach społecznych) ogólne zestawienie rzeczywistego wynagrodzenia omawianej grupy pracowników za ubiegły kwartał kalendarzowy, wraz z obliczeniem należnej za ten okres składki z tytułu ubezpieczenia wypadkowego.

Składki za ubezpieczenie wypadkowe za tę grupę pracowników płatne są najpóźniej do końca pierwszego miesiąca każdego kwartału kalendarzowego za ubiegły kwartał. Termin ten winien być ściśle przestrzegany przez urzędy P. K. P., ponieważ w przypadkach niedotrzymania go ubezpieczalnie społeczne będą liczyć odsetki za zwłokę.

Z uwagi na to, że urzędom P. K. P., jako pracodawcy, pozostawia się prawo ustalania zakresu obowiązku ubezpieczenia — urzędy P. K. P. winny prowadzić wykazy zbiorowe tej kategorii pracowników (imię, nazwisko i adres), które na żądanie organów kontrolnych ubezpieczalni należy przedkładać do zbadania.

b) Jeżeli umowny robotnik w ciągu roku kalendarzowego był już raz zgłoszony na formularzu nr 1 do ubezpieczalni społecznej, a w ciągu swej pracy miał przerwy, to niezależnie od czasu trwania każdej przerwy, w przypadku ponownego zatrudnienia go w miejscu pracy na terenie tej samej ubezpieczalni społecznej, w której był już raz zgłoszony w danym roku, nie należy go ponownie zgłaszać indywidualnie na formularzu nr 1, lecz wystarczy dokonać zgłoszenia w wykazie stanu zatrudnienia przez wpisanie nr legitymacji ubezpieczeniowej, nazwiska, imienia, daty ponownego zatrudnienia oraz rodzaju i charakteru wykonywanych czynności.

Z uwagi na zasadnicze znaczenie jakie dla ubezpieczeń społecznych ma sprawa dokonywanych zgłoszeń — przy klasyfikacji pracowników, o których mowa wyżej w pkt a (zatrudnieni dorywczo) — należy zachowywać dużą ostrożność i przestrzegać aby przy zgłoszeniach zbiorowych nie umieszczano wynagrodzeń robotników zawodowych, dla których praca najemna jest głównym źródłem zarobków.

W przypadku stwierdzenia, że wśród robotników, o których mowa w pkt a (zatrudnieni dorywczo) znajdują się robotnicy zawodowi, dla których praca najemna jest głównym źródłem utrzymania — należy tych robotników zgłaszać do ubezpieczenia indywidualnie, bądź w sposób podany wyżej w pkt b, podając ich zarobki na miesięcznych wykazach stanu zatrudnienia.

Za nieprawidłowość klasyfikacji robotników przez urzędy P. K. P. jako pracodawcę — odpowiedzialność spada na P. K. P., przeto należy przestrzegać, aby przez wadliwe zgłoszenie zbiorowe robotnika (tylko do ubezpieczenia wypadkowego) nie zaniedbać obowiązku zgłoszenia do ubezpieczenia w ogóle.

Zaznacza się, że zgodnie z art. 232 ustawy w razie utraty przez ubezpieczonego lub członków jego rodziny prawa do świadczeń, przewidzianych tą ustawą, z powodu nie zgłoszenia pracownika przez pracodawcę lub nieuiszczenia należnych za niego składek we właściwych terminach — pracodawca obowiązany jest wypłacić zainteresowanemu sumę równą wartości wszystkich świadczeń, jakie otrzymałby z tytułu swego ubezpieczenia, oraz wynagrodzić mu powstałe stąd szkody i straty.

4. O właściwości terytorialnej ubezpieczalni społecznej lub jej oddziału decyduje miejsce zatrudnienia pracownika. Miejscem zatrudnienia pracownika w rozumieniu ustawy jest jego stałe miejsce pracy. Miejscem zatrudnienia pracowników, których urząd P. K. P. zatrudnia w okręgach co raz to innej ubezpieczalni, jest siedziba danego urzędu P. K. P.

5. Obowiązek ubezpieczenia pracownika powstaje z dniem faktycznego rozpoczęcia przez niego pracy, a pracownika umysłowego w zakresie ubezpieczenia na wypadek braku pracy i emerytalnego — od pierwszego dnia tego miesiąca, w którym objął zajęcie, uzasadniające ten obowiązek, a zajęcie trwało przynajmniej 14 dni w ciągu tego miesiąca kalendarzowego, w przeciwnym razie — od pierwszego dnia następnego miesiąca kalendarzowego z tym samym zastrzeżeniem.

6. Urzędy P. K. P. przy wypełnianiu zgłoszenia do ubezpieczenia winny zażądać od przyjętego pracownika przedstawienia legitymacji ubezpieczeniowej, jeżeli pracownik ten był przedtem ubezpieczony, a to celem umieszczenia w zgłoszeniu stałego numeru legitymacji. Jeżeli pracownik nie był ubezpieczony lub nie posiadał legitymacji ubezpieczeniowej, urząd P. K. P. winien podać na zgłoszeniu powód niezaznaczenia na nim numeru legitymacji ubezpieczeniowej.

7. Zmiany w stanie zatrudnienia i zmiany wysokości zarobków (wynagrodzenia) pracowników winny urzędy P. K. P., zatrudniające co najmniej 4-ch pracowników, zgłaszać za pomocą wykazów stanu zatrudnienia.

Wykaz stanu zatrudnienia winien obejmować:

a) nazwę urzędu P. K. P., jego adres i nr konta, pod którym został przez właściwą ubezpieczalnię zarejestrowany,

b) imiona i nazwiska zatrudnionych w danym okresie pracowników wraz z numerami ich legitymacyj ubezpieczeniowych.

8. Wykazy stanu zatrudnienia należy sporządzać oddzielnie dla umownych robotników i oddzielnie dla umownych pracowników umysłowych w formie książkowej, obejmującej okres roczny. Wykaz ten jest podzielony na dwie oddzielne części, z których jedna obejmuje miesiące nieparzyste, a druga parzyste według odpowiednich wzorów odrębnych dla umownych robotników (wzór nr 2 — P. K. P.) i umownych pracowników umysłowych (wzór nr 2a — P. K. P.).

Wykazy stanu zatrudnienia mogą być również sporządzane na podstawie porozumienia z ubezpieczalnią społeczną na specjalnych formularzach oddzielnie dla każdego miesięcznego okresu składkowego. Będzie to aktualne zwłaszcza wówczas, gdy przesyłanie książek, ze względu na miejscowe warunki, przedstawia trudności. W przypadkach tych należy używać wzorów nr 3 — P. K. P. dla umownych robotników, względnie nr 3a — P. K. P. dla umownych pracowników umysłowych.

9. Wzory wykazów stanu zatrudnienia wymienione w pkt 8 niniejszego rozdziału podane są w załączniku do niniejszego okólnika. Według tych wzorów przygotują dyrekcje we własnym zakresie odpowiednią ilość druków.

Pozostałe druki tj. deklaracje składek ubezpieczeniowych i opłat na Fundusz Pracy, zgłoszenia indywidualne i zgłoszenia zbiorowe można nabywać w ubezpieczalniach społecznych.

10. W wykazie stanu zatrudnienia należy umieszczać wszystkie dane, dotyczące pracowników, zatrudnionych w danym okresie składkowym, zachowując podział pracowników na kategorie według zakresu ubezpieczenia (§ 22, 23 i 24 rozporządzenia o dokonywaniu zgłoszeń oraz pkt 20 niniejszego rozdziału).

11. Urzędy P. K. P. będą sporządzały wykazy stanu zatrudnienia dla umownych robotników i pracowników umysłowych na następujących zasadach:

W wykazach stanu zatrudnienia podaje się zarobki wypłacone w danym miesiącu kalendarzowym.

Za podstawę wymiaru składek ubezpieczeniowych przyjmuje się zarobki następujące:

a) dla umownych robotników, ugodzonych i płatnych w stosunku miesięcznym podstawę wymiaru składek za ubezpieczenie chorobowe, wypadkowe i emerytalne stanowi zarobek rzeczywisty, bez jakichkolwiek potrąceń, powiększony o 4%, z zachowaniem dolnej granicy wynagrodzenia 26 zł i górnej 312 zł za ubezpieczenie emerytalne oraz 754 zł za ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe.

   Pracowników tych należy podawać na odrębnych wykazach stanu zatrudnienia (wzór nr 2 — P. K. P., względnie 3 — P. K. P.) wpisując dla każdego z nich zarobek zarówno rzeczywisty, jak i zarobek, stanowiący podstawę wymiaru składek, tj. zwiększony o 4%. Analogicznie do zasad podanych wyżej należy ustalać podstawę wymiaru składek za ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe i dla umownych pracowników umysłowych, ugodzonych i płatnych w stosunku miesięcznym; pracowników tych należy podawać na odrębnych wykazach stanu zatrudnienia (wzór nr 2a— P. K. P., względnie 3a — P. K. P.),

b) dla umownych robotników ugodzonych, w jakikolwiek inny sposób (dziennie, godzinowo, akordowo itp.) podstawę wymiaru składek za ubezpieczenie chorobowe, wypadkowe i emerytalne stanowi zarobek miesięczny, rzeczywisty, bez jakichkolwiek potrąceń, nie powiększony o 4%, z zachowaniem w stosunku miesięcznym dolnej granicy wynagrodzenia 26 zł oraz górnej 312 zł za ubezpieczenie emerytalne i 754 zł za ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe.

W razie gdy stosunek umowny z pracownikiem nie trwał przez pełny miesiąc kalendarzowy, wówczas dolną i górną granicę wynagrodzenia należy ustalać w zależności od ilości tygodni, mieszczących się w okresie zatrudnienia pracownika w danym miesiącu, przyjmując za dolną granicę iloczyn otrzymany z przemnożenia liczby tygodni przez 6 zł dla wszystkich rodzajów ubezpieczeń (chorobowego, wypadkowego i emerytalnego), za górną zaś iloczyn, otrzymany z przemnożenia liczby tygodni przez 72 zł za ubezpieczenie emerytalne, a 174 zł za ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe.

Przykład: Pracownik X był zatrudniony do dnia 16 marca 1939 r., wówczas dolna granica w marcu wynosi 3 tyg. $\times$ 6 zł = 18 zł, a górna za ubezpieczenie emerytalne 3 $\times$ 72 zł = 216 zł i za chorobowe i wypadkowe 3$\times$ 174 zł = 522 zł.

Pracowników tych należy podawać na odrębnych wykazach stanu zatrudnienia (wzór nr 2 — P. K. P., względnie 3 — P. K. P.).

W analogiczny sposób należy ustalać podstawę wymiaru składek za ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe i dla umownych pracowników umysłowych płatnych dziennie, akordowo, godzinowo itp. Pracowników tych należy podawać na odrębnych wykazach stanu zatrudnienia (wzór nr 2a — P. K. P., względnie nr 3a — P. K. P.).

Składki za ubezpieczenie emerytalne i na wypadek braku pracy pracowników umysłowych należy obliczać od rzeczywistych zarobków bez powiększania o 4%.

Tak ustalone zarobki zaokrągla się do jednostek złotego w ten sposób, że kwoty od 50 gr włącznie zaokrągla się w górę, kwoty zaś mniejsze od 50 gr zaokrągla się w dół.

W wykazach stanu zatrudnienia należy podawać dla poszczególnych robotników tylko ogólną ilość przepracowanych dni w danym miesiącu kalendarzowym, bez rozbijania na tygodnie.

Ilość tygodni przypadającą w danym miesiącu kalendarzowym ustala i wypełnia odpowiednią rubrykę w wykazach stanu zatrudniania ubezpieczalnia społeczna.

12. Urzędy P. K. P. wpłacać będą składki ubezpieczeniowe za dany miesiąc kalendarzowy od zarobków ustalonych w sposób wskazany w pkt 11 niniejszego rozdziału, a opłaty na Fundusz Pracy od rzeczywistych zarobków ściśle za okresy wypłat.

Szczegółowe przepisy o Funduszu Pracy oraz o postępowaniu przy wymiarze i poborze należności na rzecz tego Funduszu zawiera ustawa z dnia 16 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. nr 22, poz. 163), zmieniona rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. nr 94, poz. 849) oraz rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 29 października 1937 r. (Dz. U. R. P. nr 83, poz. 604).

13. Urzędy P. K. P. prowadzą dla każdej ubezpieczalni oddzielne subkonto na rachunek 7 konto 15 z podziałem w razie potrzeby na składki pracowników miesięcznie płatnych i dziennie płatnych.

14. Wypełnione wykazy stanu zatrudnienia (łącznie z wypełnionymi deklaracjami składek) za umownych pracowników umysłowych i umownych robotników winny być przesyłane przez urzędy P. K. P. do właściwej ubezpieczalni lub jej oddziału w terminie do 20-go każdego miesiąca za miesiąc ubiegły.

15. Składki ubezpieczeniowe regulowane będą w ten sposób, że urzędy P. K. P. na podstawie ilostanu zatrudnionych w danym miesiącu umownych pracowników umysłowych i umownych robotników ustalą przypuszczalną należność każdej ubezpieczalni i pierwszego każdego miesiąca wpłacają zaliczkę w wysokości 90% przypuszczalnej należności za miesiąc ubiegły; pozostałą należność wpłacają urzędy P. K. P. najpóźniej w ciągu 3-ch miesięcy po terminie przewidzianym w rozporządzeniu o dokonywaniu zgłoszeń, tj. do 10-go czwartego miesiąca po miesiącu obliczeniowym (przykład: składki za miesiąc luty — 1 marca wpłacić należy 90% przypuszczalnej należności za luty, a do 10 czerwca pozostałą należność).

16. Wpłata zaliczek i należności musi nastąpić bezwarunkowo w powyższych terminach, ponieważ w przypadkach niedotrzymania przez urzędy P. K. P. tych terminów ubezpieczalnie liczyć będą odsetki za zwłokę w wysokości przewidzianej w art. 229, ust. (1) ustawy. Odsetki te, od kwot nieuiszczonych w terminie, liczyć się będzie od następnego dnia po upływie terminu, w którym przypadająca kwota miała być wpłacona, przy czym miesiąc rozpoczęty liczyć się będzie za pełny. Odsetki za zwłokę w przypadkach niewpłacenia w terminie zaliczki ustala się od 90% faktycznej należności za miesiąc obliczeniowy.

17. Urzędy P. K. P. nie przesyłają ubezpieczalniom oddzielnych zgłoszeń o wystąpieniu z pracy, a tylko w wykazach stanu zatrudnienia notują w tych przypadkach w przewidzianej rubryce datę wystąpienia z pracy, albo datę ustania obowiązku ubezpieczenia.

18. Po zsumowaniu zarobków, objętych wykazem stanu zatrudnienia, przenosi się sumy z poszczególnych wykazów na deklarację, sporządzoną na formularzu nr 4 dla umownych robotników albo na formularzu nr 4a dla pracowników umysłowych.

19. Urzędy P. K. P. winny wypełnić powyższe deklaracje w dwóch egzemplarzach dla umownych robotników i umownych pracowników umysłowych, przy czym w ten sam sposób, jak w wykazach stanu zatrudnienia, zachowuje się podział tych sum zarobkowych według kategorii pracowników (pkt 20 niniejszego rozdziału).

Wysokość należnych ubezpieczalniom społecznym składek należy obliczać na podstawie wciągniętych do deklaracyj sum zarobków.

Ilość tygodni składkowych w deklaracjach w danym miesiącu kalendarzowym ustala i wypełnia ubezpieczalnia społeczna.

W razie powstania wątpliwości przy wypełnianiu wykazów stanu zatrudnienia, deklaracyj składek, bądź formularzy dla zgłoszeń zbiorowych należy zwracać się o wyjaśnienia do ubezpieczalni społecznych.

20. Ze względu na zakres ubezpieczenia można podzielić pracowników na następujące trzy kategorie (pkt 10 niniejszego rozdziału):

Pierwszą kategorię stanowią:

A) umowni robotnicy, podlegający obowiązkowi ubezpieczenia w Z. U. S.:

1. na wypadek choroby i macierzyństwa,
2. od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych i
3. emerytalnego;

B) umowni pracownicy umysłowi, podlegający obowiązkowi ubezpieczenia w Z. U. S.:

1. na wypadek choroby i macierzyństwa,
2. od wypadku w zatrudnieniu i chorób zawodowych,
3. na wypadek braku pracy i
4. emerytalnego, przy czym ubezpieczenia, podane pod 3 i 4 w niniejszym punkcie uważa się stosownie do rozporządzenia o dokonywaniu zgłoszeń—za jeden rodzaj ubezpieczenia.

Drugą kategorię stanowią pracownicy, podlegający tylko dwum rodzajom ubezpieczenia w Z. U. S., a mianowicie:

1. na wypadek choroby i macierzyństwa i
2. od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych.

Do tej kategorii należą umowni robotnicy, zatrudnieni na obszarach województwa poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego, którzy w zakresie ubezpieczenia emerytalnego podlegają ubezpieczeniu w Kasie Emerytalnej (patrz rozdział III, pkt 2), a ponadto ci z pośród pracowników umysłowych, którzy na podstawie rozporządzenia nie podlegają ubezpieczeniu na wypadek braku pracy i emerytalnemu (patrz rozdział V, pkt 1).

Trzecią kategorię stanowią pracownicy, podlegający tylko jednemu rodzajowi ubezpieczenia w Z. U. S., a mianowicie od wypadku w zatrudnieniu i chorób zawodowych.

Do tej kategorii należą stali pracownicy fizyczni (ust. (2), pkt 2 okólnika M. K. nr 17 — Dz. Urz. M. K. nr 16, poz. 176 z 1938 r.), zatrudnieni na obszarach województwa poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego, objęci kolejowymi przepisami o opiece lekarskiej (nr S. I. 2/11 z dnia 14 kwietnia 1934 r.) i podlegający ubezpieczeniu w Kasie Emerytalnej w zakresie ubezpieczenia emerytalnego (patrz rozdział III, pkt 2), a ponadto praktykanci, wymienieni w rozdziale IV, pkt 2, oraz pracownicy umysłowi, wymienieni w rozdziale V, pkt 2.

21. Urzędy P. K. P. będą bezwzględnie przestrzegały terminów przewidzianych w niniejszym rozdziale (zgłaszanie do ubezpieczenia, przesyłanie wykazów i deklaracyj, zmiany stanu zatrudnienia, opłata składek).

IX. Składki ubezpieczeniowe i ich wymiar.

1. Składki ubezpieczeniowe oblicza się od faktycznych zarobków ubezpieczonych. Za faktyczny zarobek w rozumieniu ustawy i rozporządzenia uważa się wynagrodzenie za pracę wraz z wszelkimi dodatkami pieniężnymi (gratyfikacje, premie, akordy, dodatki za służbę nocną, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe itp.), jeżeli dodatki te wpływają trwale na wysokość wynagrodzenia.

Ryczałty na wyjazdy, diety oraz dodatki za służbę na parowozie lub przy pociągach (dodatek godzinowy) nie podlegają wliczeniu do wynagrodzenia, gdyż nie wpływają na trwałe jego podwyższenie, stanowią bowiem zwrot wydatków poniesionych przez pracownika z tytułu pełnienia służby poza normalnym miejscem pracy, lub wykonywania jej w specjalnych warunkach (dodatek godzinowy).

2. Składki ubezpieczeniowe za ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa (chorobowe), na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej (wypadkowe) i na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wszelkich przyczyn (emerytalne umownych robotników) wymierza się od rzeczywistego zarobku, bez jakichkolwiek potrąceń, ustalonego w sposób podany w punkcie 11, rozdziału VIII.

3. Jeżeli zarobek miesięczny w ubezpieczeniu chorobowym i wypadkowym przewyższa kwotę 754 zł, ustaloną w sposób podany w rozdziale VIII, pkt. 11 (która odpowiada ustawowej kwocie zarobku tygodniowego — 174 zł), a w ubezpieczeniu emerytalnym umownych robotników kwotę 312 zł, ustaloną w sposób podany w rozdziale VIII, pkt 11 (która odpowiada ustawowej kwocie zarobku tygodniowego — 72 zł), to przyjmuje się te normy za podstawę wymiaru składek w poszczególnych rodzajach ubezpieczenia.

4. Pracownicy nie pobierający żadnego wynagrodzenia (praktykanci) lub zarabiający poniżej 6 zł tygodniowo, względnie poniżej 26 zł w stosunku miesięcznym — podlegają ubezpieczeniu według zarobku, oznaczonego na 6 zł tygodniowo, względnie według zarobku oznaczonego na 26 zł w stosunku miesięcznym.

5. Składki za ubezpieczenie emerytalne umownych pracowników umysłowych oblicza się od płacy podstawowej, ustalonej na podstawie rzeczywistego wynagrodzenia miesięcznego, zaokrąglonego do jednostek złotego w ten sposób, że kwoty od 50 gr włącznie zaokrągla się w górę, zaś kwoty niższe od 50 gr w dół. (Przykład: zarobek miesięczny pracownika wynosi 235.80 zł — płaca podstawowa wynosi wtedy 236 zł).

Pracownicy umysłowi, nie pobierający wynagrodzenia w ogóle lub zarabiający miesięcznie mniej niż 60 zł, podlegają ubezpieczeniu, w zakresie ubezpieczenia emerytalnego i na wypadek braku pracy, od wynagrodzenia miesięcznego w kwocie 60 zł, a pobierający ponad 725 zł wynagrodzenia miesięcznego — od 725 zł miesięcznie.

6. Składki wówczas uważać należy za wymierzone, gdy ubezpieczalnia skontroluje i zatwierdzi ich wysokość i zawiadomi o tym urząd P. K. P. Zawiadomienie to następuje osobnym pismem lub rachunkiem, bądź potwierdzeniem na wykazie (książkowym) zgodności obliczenia dokonanego przez urząd P. K. P. w nadesłanych przez nią deklaracjach.

7. Jeżeli wymiar składki, ustalony orzeczeniem ubezpieczalni, jest zdaniem urzędu P. K. P. niezgodny z obowiązującymi przepisami lub rzeczywistymi zarobkami, urząd P. K. P. winien w ciągu miesiąca od otrzymania rachunku lub zawiadomienia o wymiarze składek zażądać od ubezpieczalni sprostowania wymierzonej przez nią składki, albo wydania nowego orzeczenia.

8. W razie sporu co do obowiązku ubezpieczenia pracowników, urząd P. K. P. winien wymierzyć składki zgodnie z wydanym przez ubezpieczalnię orzeczeniem. W razie prawo-

mocnej zmiany tego orzeczenia przez instancje odwoławcze, składki mają być odpowiednio do tej decyzji sprostowane, nadpłacone zaś kwoty będą zwrócone.

9. Składki winny być wpłacane niezależnie od ustalenia ich wysokości przez ubezpieczalnię, od jej wezwania płatniczego lub prawomocności ewentualnych jej orzeczeń.

10. Urzędy P. K. P. winny na żądanie ubezpieczonego i organów ubezpieczalni udostępnić im przeglądanie umów o pracę, list wypłaty oraz związanych z nimi dowodów rachunkowych i ich wpisów do ksiąg.

11. Składka za ubezpieczenie na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej obciąża w całości pracodawcę.

Wysokość składki za powyższe ubezpieczenie zależy od ustalanej na okres trzyletni kategorii i klasy niebezpieczeństwa oraz od wysokości obowiązującej w danym okresie jednostki taryfowej.

Od dnia 1 stycznia 1938 r. na okres trzyletni została ustalona dla wszystkich dyrekcyj k. p. kategoria niebezpieczeństwa VI i klasa 24. W związku z powyższym na okres od dnia 1 stycznia 1938 r. do końca marca 1938 r. składki z tytułu omawianego ubezpieczenia wynosiły 1,74% (przy jednostce taryfowej 0,06), natomiast od dnia 1 kwietnia 1938 r. do dnia 31 marca 1939 r. (Dz. U. R. P. nr 26, poz. 238 z 1938 r.) składki z tytułu ubezpieczenia wypadkowego wynoszą — 1,62% dla wszystkich dyrekcyj i urzędów P. K. P. (przy jednostce taryfowej 0,055 i jednolitym dodatku w wysokości 0,3%).

Od dnia 1 kwietnia 1939 r. składka za ubezpieczenie wypadkowe wynosi ponownie — 1,74% (wobec powrotu do jednostki taryfowej 0,06 i przy jednolitym dodatku — 0,3%).

Dalsze zmiany w wysokości tej składki będą regulowane każdorazowo specjalnymi zarządzeniami Ministerstwa.

12. Składka za ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa wynosi dla:

a) umownych pracowników umysłowych— 4,6%,

b) umownych robotników — 5% policzalnego zarobku i obciąża w połowie urzędy P. K. P. i pracowników.

13. Składka przewidziana ustawą za ubezpieczenie emerytalne umownych robotników wynosi — 5,2% policzalnego zarobku, z czego— 3,3% obciąża pracowników, a 1,9% urzędy P. K. P.

Ponadto na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z 24 grudnia 1938 r. (Dz. U. R. P. nr 103, poz. 681) została wprowadzona począwszy od 1 stycznia 1939 r. dodatkowa opłata za ubezpieczenie emerytalne robotników, wynosząca — 0,1% zarobku. Opłata ta obciąża pracowników i urzędy P. K. P. po połowie.

Wobec powyższego składka za ubezpieczenie emerytalne umownych robotników wynosi ogółem — 5,3% policzalnego zarobku, z czego 3,35% obciąża pracowników, a 1,95% urzędy P. K. P.

14. Składka za ubezpieczenie emerytalne umownych pracowników umysłowych, przewidziana rozporządzeniem, wynosi — 8% zarobku (patrz pkt 1 i 5 niniejszego rozdziału) i obciąża:

a) przy wynagrodzeniach do 60 zł — w całości urzędy P. K. P.,

b) przy wynagrodzeniach od 61 zł do 400 zł — 3,2% pracowników, a — 4,8% urzędy P. K. P.,

c) przy wynagrodzeniach od 401 zł do 800 zł — 4% pracowników i — 4% urzędy P. K. P.,

d) przy wynagrodzeniach ponad 800 zł — 4,8% pracowników i — 3,2% urzędy P. K. P.

15. Składka na wypadek braku pracy pracowników umysłowych wynosi — 2% płacy podstawowej i obciąża:

a) przy wynagrodzeniach do 60 zł — w całości urzędy P. K. P.,

b) przy wynagrodzeniach od 61 do 400 zł— 0,8% pracowników, a 1,2% urzędy P. K. P.,

c) przy wynagrodzeniach od 401 zł do 800 zł — po 1% pracowników i urzędy P. K. P.,

d) przy wynagrodzeniach ponad 800 zł — 1,2% pracowników, a 0,8% urzędy P. K. P.,

e) przy wynagrodzeniach ponad 725 zł pracownicy płacą od różnicy między pełną sumą wynagrodzenia, a kwotą 725 zł ponadto składkę w wysokości — 1,2%, a to stosownie do art. 104 rozporządzenia.

16. Składki za ubezpieczenie umownych robotników zatrudnionych na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego, a ubezpieczonych w zakresie ubezpieczenia emerytalnego w Oddziale A Kasy Emerytalnej, obciążają urzędy P. K. P. i ubezpieczonych w sposób podany w punkcie 13 niniejszego rozdziału.

17. Wysokość składki za ubezpieczenie emerytalne w Oddziale A Kasy Emerytalnej

pracowników, zatrudnionych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego, normują przepisy statutu tej Kasy w brzmieniu odpowiednich ustaw śląskich.

18. Składki za ubezpieczenie emerytalne stałych pracowników fizycznych (ust. (2), pkt 2 okólnika M. K. nr 17 — Dz. Urz. M. K. nr 16, poz. 176 z 1938 r.), zatrudnionych na obszarach wskazanych w punktach 16 i 17, a podlegających ubezpieczeniu w Kasie Emerytalnej ponoszą w całości urzędy P. K. P. Urzędy P. K. P. ponoszą również w całości składki za ubezpieczenie tych pracowników w Oddziale B omawianej Kasy, a to stosownie do § 42 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 stycznia 1934 r. o uposażeniu pracowników przedsiębiorstwa P. K. P. (Dz. U. R. P. nr 4, poz. 24).

19. Składki za ubezpieczenie w Oddziale B Kasy Emerytalnej umownych robotników, zatrudnionych na obszarach, wskazanych wyżej w punktach 16 i 17 niniejszego rozdziału, obciążają urzędy P. K. P. i pracowników w sposób, określony statutem omawianej Kasy.

20. Wysokość składek za ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa pracowników, zatrudnionych na obszarze wskazanym wyżej w punkcie 17, oraz ich części, obciążające urzędy P. K. P. i pracowników, określa II księga ordynacji ubezpieczeniowej.

21. Część składki, przypadającą na pracownika, potrącają urzędy P. K. P. z jego uposażenia. Składki należne na podstawie ustawy mogą być potrącane tylko za ten okres, za który wypłaca się wynagrodzenie, zaś składki, należne na podstawie rozporządzenia — najwyżej tylko za dwa okresy płatnicze wstecz.

22. Zakres ubezpieczenia pracowników P. K. P., zatrudnionych na obszarze W. M. Gdańska oraz wysokość składek za ubezpieczenie tych pracowników normują przepisy, obowiązujące na wymienionym obszarze.

X. Inne sposoby obliczania składek i dokonywania zgłoszeń.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach może nadal dokonywać obliczania i przekazywania składek oraz zawiadamiać Z. U. S. o zmianach w stanie zatrudnienia pracowników, podlegających ubezpieczeniu w sposób, ustalony w porozumieniu z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Chorzowie, jeżeli sposób ten jest wygodniejszy od unormowanego niniejszym okólnikiem.

XI. Księgowanie wydatków.

1. Wszystkie wydatki, obciążające P.K.P. jako pracodawcę, z tytułu powołanych na wstępie przepisów o ubezpieczeniach społecznych, należy księgować na te pozycje budżetowe, z których w danym okresie ubezpieczeniowym wypłacone było zasadnicze wynagrodzenie pracowników.

2. Pozostaje w mocy dotychczasowy sposób zarachowania składek ubezpieczeniowych do Kasy Chorych na terenie W. M. Gdańska na rozdział 7 § 8 i składek do Kasy Emerytalnej dla robotników Kolei Państwowych w b. dzielnicy pruskiej, oraz składek za ubezpieczenie chorobowe pracowników, zatrudnionych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego.

XII. Wejście w życie okólnika.

Okólnik niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1939 r. i od tej daty tracą moc poprzednio wydane zarządzenia, a w szczególności okólnik z dnia 22 kwietnia 1937 r. nr 104 (Dz. Urz. M. K. nr 19, poz. 143). Pkt 13 i 14 rozdz. IX obowiązują od dnia 1 kwietnia 1939 r.

Nr P. 9-3/9/39.

Adres Redakcji:
Ministerstwo Komunikacji ul. Chałubińskiego 4, Gabinet Ministra, pokój nr 27, tel. 522.00, wewn. 101.

Adres Administracji:
Administracja Wydawnictw Ministerstwa Komunikacji ul. Chałubińskiego 4, pokój nr 123, II p. tel. 8.26.28. Konto czekowe PKO. nr 30.658.

Warunki prenumeraty w kraju: rocznie zł 8.—; półrocznie zł 4.—; kwartalnie zł 2.—; cena numeru 50 gr.

Do nabycia w Administracji Dz. Urz. M. K. lub w Administracji Dz. Zarz. D. O. K. P. Prenumeratę wpłaca się z góry przed rozpoczęciem kwartału, półrocza lub roku. Reklamacje z powodu nieotrzymania pojedyńczych numerów Dz. Urz. M. K. wnosi się do właściwych urzędów pocztowych, najpóźniej 3-go dnia po otrzymaniu następnego z kolei numeru Dziennika. Reklamacji spóźnionych lub wniesionych w sposób niewłaściwy nie uwzględnia się. Za zmianę adresu opłata wynosi 50 groszy.

Cena ogłoszeń: od wiersza zł 1; za stronę zł 100.

Ogłoszenia prywatne można umieszczać tylko na luźnych kartkach dołączonych do Dziennika. Administracja Dziennika nie odpowiada za niedotrzymanie terminu ogłoszenia.

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA KOMUNIKACJI.

Drukarnia Państwowa Nr 107355. 30.V.39. 8550.